

Icke-Teknisk sammanfattning

Detta dokument är en icke-teknisk sammanfattning av huvudstudien av det gamla glasbruket i Äng. En huvudstudie utförs för att avgränsa föroreningarna, uppskatta risker för människor och miljön samt komma med förslag på hur föroreningarna kan åtgärdas.

Sunds glasbruk var aktivt i Äng mellan år 1915 och 1928. Huvudsakligen tillverkades glasflaskor. Då man vid alla glasbruk förr använde arsenik för att minska på bubblorna i glaset, så är just arsenik en förorening som ofta finns kvar i jorden vid gamla glasbruk. Många glasbruk tillverkade även kristallglas och då tillsattes även bly – det har man dock troligen inte gjort i Äng.

Glasbruket låg vid södra delarna av det som idag är Swedese möbelfabrik samt ned till Fågelvägen 40 där det idag ligger ett stort bostadshus – mitt emot infarten till Falkvägen. I detta område har rester från glasbruket påträffats i jorden ned till ca 1,5 meter under markytan. Halterna är så pass höga att de teoretiskt kan vara skadliga för människors hälsa samt även för de organismer som lever i jorden.

Det har även visat sig att rester från glasbruket i större omfattning finns vid Örnvägen 14, öster om Hökvägen i riktning ned mot Myrgölen. Även här är halterna av arsenik och PAH så pass höga att de kan vara skadliga för människors hälsa samt för miljön.

Förhöjda halter har också påträffats ytligt i en del trädgårdar. Bland annat har höga halter polycykliska aromatiska kolväten och förhöjd halt bly konstaterats ytligt i vissa trädgårdar. Dessa halter kan teoretiskt vara skadliga vid till exempel odling av större mängd egna grönsaker. Ett sätt att minska denna risk är att odla grönsaker i tillförd ren jord, till exempel i pallkragar.

Inom industri- och järnvägsområdet runt omkring platsen för glasbruket är föroreningar inte påträffade i sådana halter att en åtgärd är motiverad.

Totalt har 235 jordprover, 34 vattenprover och 2 sedimentprover analyserats. Huvudsakligen har analyser gjorts av metaller (och andra grundämnen) men analys har även skett av polycykliska aromatiska kolväten, alifater, aromater, dioxin och klorfenol.

Vissa typer av föroreningar, till exempel oljeföroreningar kan i vissa fall åtgärdas på plats (in situ), utan att schaktning behövs. Då föroreningarna i Äng bland annat består av grundämnen (metaller) finns det dock inga bra möjligheter att åtgärda föroreningarna utan schaktning.

Det förslag till åtgärd som förordas är att schakta ur alla förorenade massor där glasbruket legat och vid utfyllnadsområdet ner mot Myrgölen, detta skulle åtgärda alla risker för människor och miljön inom dessa områden.

Ett alternativ som även studerats i huvudstudien är täckning av vissa områden. Täckning med ett tätskikt och sedan rena jordmassor ovanpå det kan tillfälligt hindra människor att komma i kontakt med föroreningarna. Det kan även minska läckaget från föroreningarna till grundvattnet. Täckning är dock inget långsiktigt bra alternativ (hundraårsperspektiv) och åtgärder inte heller problemet som föroreningarna utgör för markorganismer.

Föroreningar i grundvatten bedöms inte utgöra ett problem för Ängs vattentäkt då grundvattnets flödesriktning är ned mot Myrgölen. I riskbedömningen räknas det inte med att dricksvatten tas ut ur egna brunnar då kommunalt vatten finns.

I Myrgölen har sediment provtagits med något förhöjd halt zink, det är dock inte klarlagt om detta har med glasbruket att göra eller om det är föroreningar från dagvatten från Ängs samhälle.